

Erindringer fra min tid som sygeplejeelev

Inga Nielsen

Erindringer
fra min tid som sygeplejeelev og
arbejdsliv fra 1940 til 1950.

Inga Nielsen f. Aagesen
Født den 10. november 1920.
Skrevet i 2012, 91 år gammel.

Forsidebillede: Jeg er iført København Kommunes uniform

Overvejelser før og forudsætninger for at blive sygeplejerske

Jeg var 19 år, da jeg opsøgte forstanderinden på Horsens kommunehospital, og spurgte, om jeg kunne komme ind som elev.

Mine kvalifikationer var ringe, havde kun gået syv år i kommuneskole på landet, så mine skolekundskaber kunne ligge på et lille sted.

I skolen havde vi kun fag som religion, danmarkshistorie, geografi, regning og dansk. Derimod var min praktiske erfaring ganske udmærket. Jeg havde været 3 år på en gård med små børn ude på Hygum Vestermark, derefter på et Missionskursted, hvor jeg 1 år var i køkkenet, et år som barnepige og 1 år serverede jeg. Det var kun i sommermånederne, men det ene år, var jeg der hele året.

Et halvt år var jeg hjemme hos min mor, hun var opereret og kunne ikke rigtig komme til kræfter.

Jeg kom i gang

I Danmark var der oprettet 2 skoler for kommende sygeplejeelever, med ½ års undervisning. Der blev lagt stor vægt på praktisk erfaring og ved min forespørgsel om optagelse på Horsens kommunehospital blev jeg rådet til at tage på Testrup Højskole. Da ville jeg også blive lidt ældre, (jeg var altid den yngste).

Herdis (tv.) og mig foran Horsens Kommunehospital

Jeg kom på Testrup vinteren 40/41. Her blev der proppet visdom ind i mit dumme hoved ved mange fag, jeg ikke havde hørt om. Der var utrolig gode lærerkræfter, så det var med at hænge i og suge til sig og for mit vedkommende meget lidt fritid. Vi havde gymnastik hver anden dag.

Her mødte jeg Herdis, der blev min bedste veninde hele livet.

Jeg måtte selv betale for opholdet, kan desværre ikke huske, hvad det kostede, men min sparekassebog blev brugt.

Horsens sygehus

Boforhold

Jeg startede på Horsens kommunehospital den 1. maj 1941, og vi var to, der kendte hinanden fra Testrup.

Vi boede 4 elever på et værelse, havde hver et hjørne med et natbord. Værelset lå i etagen over Tuberkuloseafdelingen, med alle tiders udsigt over Horsens fjord. Det var et stort værelse, og der var 2 værelser ude på loftet, beboet af 2 ældre elever.

Der var toilet på loftet, samt en kumme man kunne slå vand ud i og med en koldt vandshane, de eneste vaskemuligheder.

Der var et tilgængeligt badekar i en anden bygning, men det var koldt. Jeg ved ikke, hvordan vi skulle holde os rene på den måde, men vi snød og tog bad på afdelingen, det var ikke let.

Der var vist nok ½ års prøvetid, men hvor længe jeg boede på det værelse, husker jeg ikke. Det var umuligt at sove med vore skiftende arbejdstider.

Herdis og jeg flyttede senere og boede sammen i de 3 år, vi var elever. Vi fik et eftertragtet værelse, det var varmen vi trak efter. Det var meget kolde år under krigen, og vi måtte senere flytte til fordel for en assistent. Vi fik et større, men koldt værelse. Den daglige tandbørstning og vask foregik i køkkenet, men vi var kommet til at bo i den samme bygning som badekarret. Det var meget dårlig forhold for eleverne, selvom hospitalet var helt nyt.

Nu skal vi tænke på at Danmark var besat af tyskerne, så der blev sparet på alt, også varmen.

Afdelingerne

Hovedbygningen bestod af 3 etager med lange gange, hvor der i midten var en trappeopgang, som dermed delte 2 afdelinger om dagen. Hver med 1 afdelings-sygeplejerske og 2 assistenter, der havde hver deres halvdel af afdelingen med et par elever til hver.

Kan ikke huske, hvor mange patienter på hver afdeling, men jeg husker det som mange.

På den største stue kunne der ligge 7 patienter. Der var 1 med 5, 2 med 2 og endelig en enestue. Nej 2 enestuer på den en halvdel af afdelingen.

Den medicinske afdeling bestod af 4 bygninger + en træbarak til patienter med risiko for smitte, f.eks. mæslinger. Det var et stort terræn for en stakkels ny elev, der var alene på afdelingen om natten. Man kunne kalde på »Nat-trissen«. Hun havde sammen med en kandidat ansvar for hele hospitalet om natten.

Arbejdsforhold og løn

Jeg startede på medicinsk afdeling, i stueetagen. Jeg tror der var 20 patienter. Herdis min gode veninde, havde nattevagt ovenpå på 1. sal. Efter 8 dage blev vi sat i nattevagt. Skrækslagne.

Vi skulle udenfor for at komme fra stuen til 1. sal. Jeg vovede det en enkelt gang. Da sad Herdis skrækslagen på en stol ude på gangen. „Han kommer, han kommer“, sagde hun. Der lå 2 uklare og meget syge patienter på afdelingen.

En nat i min første vagt, blev der ringet fra porten, at der kom en ny patient med Comotio cerebri. (hjernerysteles)

Jeg stirrede i min opslagsbog, og blev klar over, at det var en alvorlig ting.

Der var ingen modtagelsesafdeling. Patienterne kom direkte ind på afdelingen. Det viste sig at patienten var en stor og dybt bevidstløs kvinde på 50 år med et langt hår i 2 fletninger.

Vi havde fået at vide, at nye patienter skulle kæmmes, og så skulle navlen for alt i verden være ren. Konen var snavset og umulig for et menneske at vaske. Jeg ringede efter »Nat-trissen«. Hun kom meget forjaget, og sammen baksede vi med konen, fik tøjet af hende og fik rensset hende med benzin.

Jeg var forberedt på at få skæld ud om morgenen, men der skete ikke noget.

I dag synes jeg nok, det var en hård start, men sådan var det jo.

Efter en tid kom jeg på Tuberkuloseafdelingen. Jeg var der i 8 måneder. Min Mantoux (Tb test) var negativ, men jeg var vaccineret. 2 dage om ugen var jeg på kirurgisk afdeling, og det var jeg glad for.

Jeg havde det godt på TB afdelingen, skønt der var mange ubehagelige ting. Jeg skulle stå i en kælder om natten hvor der var skrubtudser. Her skulle jeg måle opspyt fra spyttekrusene. Det havde dog været i autoklaven først, eller i hvert fald havde portørerne gjort noget ved det.

Tuberkuloseafdelingen på Horsens Kommunehospital.

Jeg er ganske overbevidst om, at afd. sygeplejerskerne bestemte, hvilke elever de ville have. Jeg var så uheldig at komme på de 2 mest frygtede afdelinger, men de var nu ikke slemme ved mig. Jeg fik dog en gang så mange skæld ud og trussel om bortvisning, så jeg rystede lidt.

Der var mørklægningsgardiner for de store vinduer, (rullegardiner) men det var tykt sort papir. Det virkede ikke altid lige godt, og en morgen var der et, der ikke var kommet helt op, og det var noget af det første, overlægen så. Hans øjne gik altid rundt i overkanten.

Overlægen og afd. sygeplejersken, der gik stuegang hver dag sammen med en hale af mindre vigtige personer, var dagens store prøve for hele afdelingen. Den dag var det så rullegardinet, der fik opmærksomhed. Afd. sygeplejersken følte sig ramt, det var uorden, og det gik så ud over mig, men gik total i glemsel.

Efter ½ år var prøvetiden forbi, vi følte os mere sikre. Arbejdstiden var fra 7.00 til 19.00 med 2 fritimer, men der var undervisning i den ene time, dog ikke hver dag. Kan ikke

huske hvor tit. Det første år var det nok oversygeplejersken, senere reservelægen på kirurgisk afdeling, der underviste. Det var mere morsomt.

Jeg synes, der var meget at lære, men vi havde et godt grundlag fra Testrup. Der var også eksamen. Den afsluttende var det 3. år. Røntgenoverlægen var censor og ret alvorlig. Reservelægen underviste os.

De emner, man kunne risikere at komme op i, var alt fra Diabetes Mellitus, Fraktur, Basedow, Appendicitis, Hernie, Pneumoni, Hjertesygdomme, Difteri, Scarlatine, Svulster, Ileus, og Peritonitis. Jeg var oppe i »maven« og dens funktioner samt fordøjelsen med latinske navne. Jeg lærte jo noget ved den daglige omgang med de vanskelige ord. Det gik vist ganske udmærket, jeg fik en pæn karakter, pænt for hele forløbet, så jeg var meget glad.

Vi var 12, der fik afgående eksamen den dag, der var et par, der var faldet fra, en på grund af graviditet og en anden på grund af uduelighed eller manglende lyst.

Afsluttende eksamen fra Horsens Kommunehospital.

Jeg står som nr. 3 fra højre i forreste række.

Min veninde Herdis står yderst til venstre i samme række.

Jeg har stadig mit autorisationsbevis, men der står ingen dato på, så det er måske en standard udgave. Sygeplejerske-nålen og beviset fik jeg udleveret af Marie Madsen, der dengang var formand for Dansk Sygeplejeråd. Mit nummer var 375, et meget lavt nummer.

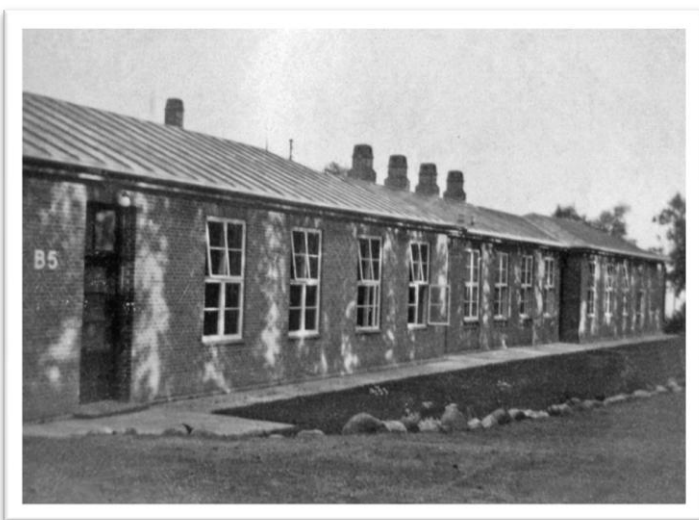
Da vi startede fik vi 10 kr. om måneden samt kost og logi og uniform. Der skulle købes lærebøger, men vi havde en aftale med boghandleren, og kunne få dem på afbetaling, så det gik.

De sidste 2 år fik vi 30 kr. om måneden. Det var en arbejdsplads hvor vi blev misbrugt som gratis arbejdskraft.

Jeg har så galt vasket vægge af, da der var hovedrengøring. Om natten var der ingen portører, og det kunne hænde, de store iltflasker skulle skiftes, de stod ikke altid på hjul. På medicinsk afdeling var der mange døre, man ikke kunne komme igennem med en seng, så skulle den ofte dødssyge patient over på en meget smal bære. Heldigvis var kandidaterne gode til at hjælpe os.

Der var mangel på alting, så det var om ikke at slå noget i stykker. Flydevægte til at veje urin med var meget udsatte. Sprøjter og kanyler blev kogt i 20 minutter over gas i små kogekar, der nemt kogte tør. Det hændte, man tabte et termometer, så fik man altid skæld ud, men vi vænnede os til det. Der var et godt kammeratskab, og i fritiden

læssede vi af på hinanden og hørte om, hvem der havde fået den groveste behandling.

Epidemiafdelingen på Horsens Kommunehospital.

Vagterne skiftede, dagvagt fra 7.00 til 19.00 med 2 fritimer. Aftenvagten fra 16.00 til 24.00, og nattevagten fra 24.00 til 9.00. Fuldstændig urimeligt, at vi skulle have morgenarbejdet med. Man var dødtæt!

Jeg var ikke god til at sove, så efter 8 dage lignede jeg en hængt kat, men kørte alligevel

de 32 km på min cykel hjem til mor i Vindelev. Den første dag var sovedag, den næste fridag, men om aftenen var det 32 km tilbage.

Om natten vaskede vi også gazebind og rullede dem op, når der var tid til det. Vi vaskede handsker, det var vist nogle aflagte fra operations-stuen. Jeg husker ikke, vi havde handsker på, det brugte man ikke, så vi havde fingrene i alt muligt.

Arbejdsdagen var for lang, derfor havde vi 4 fritimer om søndagen, det var en svir, hvis det var de sidste 4 timer af vagten. Det kunne også være om formiddagen.

På et tidspunkt gjorde vi oprør. Vi henvendte os til Dansk Sygeplejeråd, men det kom der ikke noget ud af. Vi må jo have haft en fridag en gang imellem, men jeg kunne ikke nå hjem på en dag.

Heldigvis boede søster Olga og Christian i Lund, kun 3 km væk, så de fik mange besøg. Der var altid nogen hjemme og tid til en god snak.

Krigen og freden.

Som nævnt var der krig i Danmark. Der var ofte luftalarm, og så skulle vi møde på afdelingen fuldt påklædt. Så kunne man stå der og vente på afblæsningen. Det var overflyvningerne, der var trættende. Vi fik da undertiden en kop erstatningskaffe. Der var noget der hed undtagelsestilstand, det var, når der var lavet sabotage. Så måtte vi ikke forlade byen. En gang drejede det sig om 8 dage. Jeg ville gerne ud til Olga, og man kunne få en passér-seddel, når man havde stået på Rådhuset et par timer. Jeg fik en sådan seddel, og dagen efter var forbuddet ophævet.

En gang jeg havde været hjemme hos mor og kom cyklende ved Bygholm, sprang der en tysk soldat frem råbte: „Halt” og pegede på mig med sit gevær. Jeg havde min passérseddel med og fik lov at køre videre. Fik også lov at fortsætte gennem den tavse by.

Horsens Kommunehospital. Jeg sidder yderst til højre.

Der havde været sabotage, mens jeg var væk, så jeg blev straffet med indespærring. Jeg var bange, det var en grim fornemmelse med en geværpibe i ryggen.

Byerne var mørke, det var meget mere ubehageligt inde i byen end ude på landet. På dørene til forretningerne var der en lille strimmel, hvor der stod »Åbent«, så kom man ind i en forgård gennem et sort stof.

En gang, mor og jeg var i Vejle, var det blevet mørkt, og vi skulle finde rutebilstationen. Vi famlede os frem, det var næsten umuligt, men vi kom da til Vindelev med kakkelovns-bilen, hvor der var sort papir for vinduerne

Supplering

Værre var det, da jeg kom til Skt. Hans Hospital for at supplere psykiatri. Der skulle jeg møde i en kælder sammen med en læge og nogle plejere. Der var en barak med tyske soldater ikke så langt fra porten, vi skulle ind af. De kom med tilråb, der var ikke noget at være bange for, men vi kunne ikke lide det.

Herdis foran Sankt Hans Hospital ved Roskilde

Der blev på et tidspunkt generalstrejke i København. Jeg var nede på banegården, der var et mylder af folk, der gik med dyner og pikpak; de flygtede fra København. Togene blev standset.

Der var også togvogne med mad til københavnernes. Vi fik flæskesteg på Skt. Hans, det var varmt.

Vi havde fri hver 5. dag, og vi cyklede omegnen tynd, der var så smukt ved Roskilde fjord. Der var heller ikke andet, vi kunne foretage os, men vi var en del, der kendte hinanden, så selskab manglede vi ikke, men arbejdet var ikke rart.

Efter Skt. Hans kom jeg til Blegdams-hospitalet for at supplere Epidemi. Dansk Sygeplejeråd havde fundet på, at hvis man ville ud at rejse, skulle vi supplere Epidemi. Hospitalet manglede frivillige ansøgere, så jeg følte, det var et krav. I dag er Blegdamshospitalet til dels revet ned, og nu ligger Panuminstituttet der i stedet.

På Blegdamshospitalet vinteren 1944/45 var der en grim Difterieepidemi, foruden mange andre smitsomme sygdomme. Pårørende stod udenfor vinduerne på træ stilladser. De syge børn blev kørt hen til vinduerne, så de kunne råbe til de besøgende.

Der var gentagne luftalarmer og sabotager, der altid medførte store brag, især når man var nattevagt.

Den værste dag var, da Schellhuset og Den franske skole blev bombet midt i besøgstid. Schellhuset var opholdssted for fanger, og det var vigtigt at få dem befriet. Det var en fejl, at det også gik ud over Den franske skole.

Der gik panik i folk, da luftalarmen kom sammen med de meget lavt flyvende maskiner. Vi slap dog heldigt i vores bydel.

Freden kom, da jeg var på Skt. Josef Hospital, hvor jeg supplerede barsel. Det var et kloster med kun nonner i køkken, kontor og vaskeri og så os elever. Når man supplerede, fik man mere i løn. Jeg syntes, det var fyrsteligt betalt, men vi var også dårligt vant.

Den 4. maj 1945 var det meget varmt. Jeg havde værelse helt oppe under taget. Frihedskæmperne sprang hen over tagene, og der var en støj. Jeg sagde til min sluf, at jeg måtte ned at se, hvad der var sket. Vi var lukket inde og kunne kun komme ud gennem porten, men der fik vi at vide, hvad der var sket. Den glæde glemmer jeg aldrig. Folk sad på taget af sporvognene, gaderne flød med sort papir, man blev nærmest løftet og ført med strømmen. Det var midt i København på Nørrebro.

Inga Nielsen 2012